

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ “๑๓ ปี พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร” เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

โดย ส่วนนโยบายและวิเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ เห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายองอาจ คล้ามไพบูลย์) พิจารณาทบทวนอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ว่าสมควรจะต้องดำเนินการปรับปรุง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ หรือไม่ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ ๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีนายครรชิต มาลัยวงศ์ เป็นประธานอนุกรรมการฯ

สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ ๑๓ ปี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยได้กราบเรียนเชิญนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการและกล่าวปาฐกถาพิเศษ และในช่วงเช้าเป็นการอภิปรายเรื่อง “การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในทัศนะของฝ่ายการเมือง” โดยผู้แทนพรรคการเมือง ๓ พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย และพรรคเพื่อแผ่นดิน ส่วนในช่วงบ่ายเป็นการอภิปรายเรื่อง “ก้าวต่อไป พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ” โดยผู้ทรงคุณวุฒิสภาต่างๆ ซึ่งสรุปในประเด็นสำคัญของการสัมมนาทางวิชาการดังกล่าวข้างต้นในภาพรวมได้ดังนี้

๑. สรุปปาฐกถาพิเศษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ในประเด็นสำคัญเชิงนโยบายได้ดังนี้

๑.๑ ในรอบ ๑๓ ปีที่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐต้องอยู่ภายใต้กติกาที่โปร่งใส ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและได้รับความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการยืนยันว่าเจตนารมณ์และบทบัญญัติของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์อย่างยิ่ง

๑.๒ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนจำนวนมากยังขาดความเข้าใจในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ และมีทัศนคติซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและหน่วยงานรวมทั้งกลไกที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลไกของกฎหมายฉบับนี้จะต้องดำเนินการแก้ไขต่อไป

๑.๓ เรื่องที่จำเป็นต้องพิจารณาเพื่อจะปรับปรุงในแง่ของการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วย

๑.๓.๑ ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะที่ชัดเจนที่สุดคือเครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ การโทรคมนาคม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งในช่วงที่มีการดำเนินการในการประกาศใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการสื่อสารไม่เป็นเหมือนในปัจจุบัน จึงอาจต้องมีการทบทวนแนวปฏิบัติหากยังไม่ถึงขั้นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในเรื่องนี้ ฉะนั้นการคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบการสื่อสารของเทคโนโลยีของช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่เป็นสิ่งท้าทายในการที่จะนำกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการไปใช้ให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ในปัจจุบัน

๑.๓.๒ เรื่องของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่หลายหน่วยงานเผชิญ และต้องพยายามที่จะแก้ไข ซึ่งความโปร่งใสในเรื่องของข้อมูลข่าวสารนั้นจะช่วยในเรื่องของการลดปัญหาของการทุจริตคอร์รัปชันได้มาก ทั้งในแง่ของการที่จะเป็นกลไกในการกำกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในแง่ของการที่จะทำให้ประชาชนและภาคสังคมหรือภาคประชาชนสามารถที่จะเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในเรื่องของการดำเนินการของภาครัฐเพื่อป้องกันและลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จึงเป็นเรื่องสำคัญ

๑.๓.๓ เรื่องของการปฏิรูปสื่อ เมื่อรัฐบาลได้มีการประกาศแผนปฏิรูปและแผนการปรองดอง ทุกครั้งที่มีการพบปะกับสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพต่างๆ ขอเรียกร้องนอกเหนือ จากเรื่องของการเร่งรัดกฎหมายบางฉบับที่เกี่ยวข้องแล้ว กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งได้รับการเรียกร้องอย่างมาก ในการที่จะให้มีการปรับปรุงด้วยเหตุผลที่ว่าสื่อมวลชนยืนยันว่ามีข้อจำกัดในการที่จะใช้กลไกตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน

๑.๔ การกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างแท้จริงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อเป็นการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่สามารถปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดี และในขณะนี้ในระดับพื้นที่ ได้มีโครงการที่จะทำในเรื่อง “หนึ่งจังหวัด หนึ่งหน่วยงานต้นแบบ” ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจและขยายผลในส่วนนี้ด้วย รวมทั้งการส่งเสริมให้องค์กรของภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อดำเนินการจัดตั้งสำนักงานข้อมูลข่าวสารชุมชน และพัฒนาทั้งบุคลากร อาสาสมัคร เพื่อจะมาปฏิบัติงานในด้านนี้ด้วย ซึ่งล้วนเป็นกลไกที่จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการสร้างตัวชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ของส่วนราชการต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

๑.๕ ในกรณีหน่วยงานหรือบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ หากไม่สามารถจะใช้มาตรการทางด้านบวกคือทางด้านการส่งเสริมและสามารถทำให้เกิดผลได้ รัฐบาลคงต้องมีมาตรการอีกด้านหนึ่ง เพื่อที่จะให้ทุกส่วนราชการและทุกหน่วยงานรวมถึงบุคลากรนั้นได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑.๖ ในการครบรอบ ๑๓ ปี ของการบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีการทบทวนเพื่อปรับปรุงในการปฏิบัติตามกฎหมาย และทำให้การปฏิบัติราชการนั้นมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ทิศทางในการทำงานของภาครัฐจะต้องเป็นไปในลักษณะของการเปิดเผย โปร่งใส เป็นทิศทางที่ไม่ย้อนกลับแต่จะเดินหน้าต่อไปอย่างชัดเจน และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แนวทาง การปฏิบัติราชการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑.๗ ขอให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมในเรื่องนี้ ผลักดันเรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป เพื่อที่จะสามารถสร้างสังคมไทยที่โปร่งใส เป็นสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง เป็นสังคมที่ภาคประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้รอบด้านและสร้างสรรค์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและเป็นเครื่องมือในการที่จะสร้างนโยบายและสังคมที่ดีสำหรับประเทศชาติและสำหรับประชาชนต่อไป รัฐบาลจะส่งเสริมสนับสนุนทิศทางและเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างต่อเนื่อง

๒. สรุปประเด็นสำคัญการอภิปรายเรื่อง “การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในทัศนะของฝ่ายการเมือง”
โดยผู้แทนพรรคการเมืองต่างๆ ประกอบด้วย

๒.๑ นายอภิชาติ ศักดิเศรษฐ์ ส.ส. นครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๒.๑.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่ว่า “เปิดเผยเป็นหลักปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

๒.๑.๒ ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการค่อนข้างน้อย ควรมีการพัฒนาให้มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ โดยมีการพัฒนาข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐอย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๓ ประชาชนบางกลุ่มเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ยาก เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มประชาชนที่อยู่ห่างไกลในชนบท

๒.๑.๔ สำนักงาน ก.พ.ร. ควรกำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานรัฐทุกหน่วยงาน

๒.๑.๕ สื่อมวลชนควรมีจิตสำนึกในการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะนำไปเปิดเผยต่อสาธารณชน

๒.๒ ดร. พร้อมพงศ์ นพฤทธิ์ โฆษกพรรคเพื่อไทย สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๒.๒.๑ ฝ่ายค้านไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และรัฐบาลในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่ร้องขอ

๒.๒.๒ รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการโครงการสำคัญๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

๒.๒.๓ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทย ควรมีการศึกษาวิจัยหรือทำโพลสำรวจผลการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยหรือผลจากการทำโพลสำรวจเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒.๒.๔ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับภาคประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลด้วย

๒.๓ นายวรพล ตันติมนตรี ส.ส. เชียงใหม่ พรรคเพื่อแผ่นดิน สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๒.๓.๑ ประชาชนและภาคเอกชนในพื้นที่ต่างจังหวัดเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้น้อย ควรส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๒.๓.๒ การเข้าสู่ตำแหน่งของข้าราชการระดับสูง ควรเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินเช่นเดียวกับการเมืองด้วย

๓. สรุปประเด็นสำคัญการอภิปรายเรื่อง “ก้าวต่อไป พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ” โดยผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่างๆ ประกอบด้วย

๓.๑ นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์ เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๓.๑.๑ เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ มีความชัดเจนและก้าวหน้าถือได้ว่าเป็นจุดแข็งที่สุด ซึ่งทุกภาคส่วนต้องช่วยผลักดันให้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

๓.๑.๒ รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องต้องมีการขับเคลื่อนนโยบายตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ให้เกิดได้จริง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ประชาชนตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้

๓.๑.๓ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการต้องสนับสนุนบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง เช่น ปัญหาเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบ เป็นต้น

๓.๑.๔ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรมีอำนาจในการสอดส่องการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ของหน่วยงานรัฐเพิ่มมากขึ้น และควรให้องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรภาคประชาชน และสถาบันองค์กรต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่างๆ ของรัฐบาล โดยมีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสนับสนุนการดำเนินการโดยรวม

๓.๒ นายไพโรจน์ พลเพชร เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๓.๒.๑ ที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการยังไม่เป็นผล เนื่องจากไม่มีมาตรการบังคับใช้ คงมีแต่มาตรการความร่วมมือ ควรที่จะมีการทบทวนมาตรการต่างๆ ของหน่วยงานรัฐว่าได้ผลเพียงใด ในส่วนของมาตรการทางการเมือง รัฐมนตรีที่กำกับดูแลควรจะต้องสื่อสารกับสังคมได้ การเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต้องอาศัยปัจจัยภายนอก เช่น ชุมชน สังคม ประกอบด้วย

๓.๒.๒ คนด้อยโอกาสในสังคมไม่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ประชาชนควรตื่นตัวในการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

/๓.๒.๓ ปัญหา...

๓.๒.๓ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย มี ๒ ด้านคือ

๓.๒.๓.๑ ด้านหน่วยงานของรัฐ ต้องแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้เท่าเทียมกัน

๓.๒.๓.๒ ด้านประชาชน ประชาชนต้องตื่นตัวในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการส่งเสริมและสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ภาคประชาชนใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

๓.๒.๔ ควรวางยุทธศาสตร์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างแท้จริงให้ครอบคลุมถึงส่วนท้องถิ่น

๓.๒.๕ ควรนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ มาศึกษาวิเคราะห์เป็นองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนของหน่วยงานของรัฐ ป้องกันมิให้มีการอุทธรณ์ซ้ำในประเด็นเดิมๆ เข้ามาอีก รวมทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

๓.๓ นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๓.๓.๑ ควรพิจารณาถึงปัญหาการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐ ควรนำแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นบรรทัดฐาน ในการพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเมื่อมีผู้ขอข้อมูลข่าวสาร เพื่อป้องกันมิให้มีการอุทธรณ์ซ้ำในประเด็นเดิมๆ เข้ามาอีก

๓.๓.๒ หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ และไม่ให้ความร่วมมือ

๓.๓.๓ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรทำงานเชิงรุกโดยควรพิจารณาออกประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อกำหนดข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ เพิ่มเติม ที่ประชาชนเข้าตรวจสอบได้

๓.๓.๔ หน่วยงานของรัฐควรกำหนดให้ภารกิจตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ เป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำของหน่วยงาน ไม่ใช่งานฝาก เพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ

๓.๓.๕ กรณีที่มีเรื่องอุทธรณ์มากแสดงว่าหน่วยงานของรัฐล้มเหลวในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

๓.๓.๖ ควรมีการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ โดยควรปรับสถานะของ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้มีความคล่องตัวขึ้นและลดจำนวนกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้น้อยลง โดยเฉพาะองค์ประกอบของหน่วยงานของรัฐ ควรลดลงเพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการทำงานเชิงรุกได้เพิ่มมากขึ้น

๓.๔ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปประเด็นสำคัญของการอภิปรายได้ดังนี้

๓.๔.๑ ในรอบ ๑๓ ปีที่ผ่านมา พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ๒ เรื่องคือ

๓.๔.๑.๑ หน่วยงานของรัฐมีการปรับตัวในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น เช่น มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าดูได้ และเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงด้วย

๓.๔.๑.๒ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้มากขึ้น

๓.๔.๒ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการของประเทศไทยเปิดกว้างในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนมากที่สุด แต่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนมากเกินไป บางครั้งอาจก่อให้เกิดการรบกวนการทำงานของหน่วยงานรัฐได้ โดยในเรื่องนี้กฎหมายต่างประเทศได้มีระบบการให้ความคุ้มครองแก่หน่วยงานของรัฐ โดยกำหนดให้การใช้สิทธิของประชาชนนั้นต้องไม่เป็นการรบกวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๔.๓ ข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรตีความเฉพาะข้อมูลข่าวสารของราชการโดยแท้ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ โดยไม่รวมถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐด้วย

๓.๔.๔ ควรแก้ไข พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ในประเด็นสถานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้คล่องตัวมากขึ้น และกระบวนการทำงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และควรเน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

๓.๔.๕ ผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาดำเนินการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารควบคู่ไปกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการติดตามและการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยควรผลักดันให้มีการนำกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวออกมาใช้บังคับให้สอดคล้องกัน ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่มีบทบัญญัติกล่าวถึงสิทธิในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยบัญญัติเสริมรับกับ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

ทั้งนี้ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายองอาจ คล้ามไพบูลย์) ในฐานะประธาน กรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เห็นชอบให้นำสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ ๑๓ ปี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ดังกล่าวข้างต้นส่งให้คณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในลำดับต่อไป
